

دوره آموزش ابتدایی

حساس برای آموزش مهارت‌های زبان فارسی

پای صحبت دکتر معصومه نجفی

عضو گروه تألیف زبان و ادبیات فارسی

اشاره

نشست گروه زبان و ادبیات فارسی یکی از نشست‌های تخصصی دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با ناشران و مؤلفان آموزشی و تربیتی بود. در این نشست دکتر معصومه نجفی با ذکر حساسیت دوره آموزش ابتدایی در مهارت‌آموزی زبان فارسی به دانش‌آموزان، به سؤالات حاضران پاسخ داد. آنچه می‌خوانید حاصل گفت‌وگوی کوتاهی با ایشان است:

● خانم دکتر! شما کتاب‌های کمک‌درسی و کمک‌آموزشی را در کنار

کتاب‌های درسی چقدر مفید می‌دانید؟

○ من سال گذشته تعداد ۱۰۰ جلد کتاب کار داوری کردم، در آن کتاب‌ها می‌دیدم ناشران اصلاً با اهداف مؤلفان در کتاب‌های درسی آشنا نیستند. متأسفانه این برداشت نادرست در مورد درس فارسی دوره ابتدایی رایج است که فکر می‌کنند فارسی یعنی روخوانی بلند و املاي بدون غلط! در صورتی که در آموزش زبان فارسی هدف، تقویت چهار مهارت زبانی دانش‌آموزان است. ناشران برای آشنا شدن با این اهداف می‌توانند به کتاب راهنمای معلم مراجعه کنند، فیلم‌های دفتر تکنولوژی را بیشتر ببینند؛ متأسفانه اکثر کتاب‌ها از اهداف برنامه درسی دور بوده و بیشتر تمرین املاي و فعالیت‌های پراکنده است که هدف آن‌ها مشخص نیست.

● با توجه به اینکه دوره ابتدایی مقطع حساسی برای آموزش مهارت‌های

زبان فارسی است، آیا کتاب‌های کمک‌درسی و کمک‌آموزشی مناسبی در

این زمینه تهیه گردیده است؟

○ در حوزه ابتدایی، فضای کتاب‌های کمک‌درسی و کمک‌آموزشی گاهی آنقدر با کتاب درسی تفاوت دارد که به جای کمک به تحقق اهداف برنامه، مخل آن می‌شود.

● چقدر نشست ناشران با مؤلفان کتاب‌های درسی را مفید می‌دانید؟

○ اگر ناشران و مؤلفین کتاب‌های کمک‌درسی جلسات و نشست‌هایی با مؤلفان کتب درسی داشته باشند و در تألیف این کتاب‌ها به آن‌ها آموزش داده شود قطعاً کتاب‌های بهتری تولید خواهد شد.

در این صورت دو مجموعه، مکمل هم شده و مسیر دستیابی به اهداف برنامه زبان فارسی هموارتر می‌شود.

● خانم دکتر نجفی! آیا درس انشاء از کتاب‌های درسی حذف شده است؟

○ خیر بلکه در قالب صفحه‌های نگارش توجه ویژه‌ای به آن شده است. آموزش انشا با سیر منظم از ابتدایی آغاز شده است و تا پایان متوسطه اول ادامه دارد. امسال هم کتاب نگارش برای پایه دهم تألیف شد.

● برخی از این کتاب‌های

کمک‌درسی به خاطر نوع نگاه مؤلفانشان به آموزش، شبیه کتاب‌های حل‌المسائل شده‌اند. نظرتان درباره این کتاب‌ها چیست؟

○ خوش‌بختانه با نظارت بخش سامان‌دهی منابع مکتوب، این کتاب‌ها مردود شناخته شدند و ورود آن‌ها به مدارس متوقف شده است. گرچه این امر باعث شده که این کتاب‌ها با اسم‌های عجیب و غریب و رنگ و لعاب‌های فریبنده به هر نحو شده راهی به میان کتاب‌های مورد تأیید آموزش و پرورش باز کنند و ناشرانی که تا امروز جرئت ورود به این حوزه غیرآموزشی را نداشتند، ترغیب کند که از این بازار پرسود طرفی ببندند. وقتی سؤالی آورده شود و پشت سرش جوابش هم بیاید، امکان اندیشیدن را از دانش‌آموز گرفته‌ایم که این خطای بزرگی است.

● آیا نشست‌ها و کارگاه‌های

مؤلفان کتاب‌های درسی با ناشران

و مؤلفان کتاب‌های آموزشی و

کمک‌درسی را مفید می‌دانید؟

○ بله. نشست‌های مشترک به ایجاد درک متقابل کمک می‌کند؛ اما متأسفانه مؤلفان و ناشران زیاد استقبال نمی‌کنند که شاید به این دلیل باشد که در این جلسات بیشتر کلیات مطرح می‌شود.

مجموعاً ناشران و نویسندگان که دغدغه آموزشی و کار فرهنگی دارند با این نشست‌ها موافق‌اند. اما به نظر می‌رسد اگر برای نزدیک‌تر شدن دو مجموعه، افراد با عیار بالا برای صحبت در این نشست‌ها و کارگاه‌ها انتخاب بشوند بهتر است.

اگر ناشران و مؤلفان متخصص متقاعد شوند، ناشران دیگر هم متقاعد می‌شوند. امسال خوش‌بختانه فضای خوبی به‌وجود آمد. انشاءالله بعد از نمایشگاه این نشست‌ها پر بارتر شود.